

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๕

วันที่ ๒๓ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ประธานรัฐสภา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง” รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๑ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๗ ว่าด้วยรัฐสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔

โดยมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน” วรรคสอง บัญญัติว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่” มาตรา ๘๖ บัญญัติว่า “การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามวิธีการดังต่อไปนี้ (๑) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน (๒) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ตาม (๑) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง (๓) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน (๔) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตาม (๒) และ (๓) แล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสี่ร้อยคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (๓) มากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสี่ร้อยคน (๕) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกันและต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน” มาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละหนึ่งบัญชีโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองต้องไม่ซ้ำกัน และไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยส่งบัญชีชื่อดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” และวรรคสาม

บัญญัติว่า “การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคสอง ต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง” มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้งให้นำคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศแล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองเป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งตามเกณฑ์คะแนนที่คำนวณได้เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๖ ว่าด้วยการปฏิรูปประเทศ โดยมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) บัญญัติว่า “ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๓ บัญญัติให้ยกเลิกความใน (๑๕) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “(๑๕) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละยี่สิบบาท” มาตรา ๔ บัญญัติให้ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “พรรคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองร้อยบาท” มาตรา ๕ บัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๒๔ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้... (๓) ไม่เคยต้อง

คำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุกว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษ...”

มาตรา ๖ บัญญัติให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๓๕ ในจังหวัดที่มีได้เป็นที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน พรรคการเมืองนั้นอาจแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวให้เป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้ตามจำนวนที่เห็นสมควรเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดนั้น และให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๗ บัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๔๗ พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในจังหวัดใด ต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในจังหวัดนั้น ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งสาขาหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากกว่าหนึ่งตัวแทนในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นกำหนดว่าจะให้สาขาพรรคการเมืองสาขาใดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใดในจังหวัดนั้นเป็นสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๕๐”

มาตรา ๘ บัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๕๐ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้คณะกรรมการสรรหากำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งและประกาศให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป (๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลารับสมัครตาม (๑) ให้คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้ง แล้วส่งรายชื่อผู้สมัครให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด (๓) เมื่อสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับรายชื่อผู้สมัครจากคณะกรรมการสรรหาแล้ว ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จัดการประชุมสมาชิกเพื่อรับฟังความคิดเห็นและให้สมาชิกให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาส่งมา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (๔) ให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งรายชื่อผู้สมัครในแต่ละ

เขตเลือกตั้งทั้งที่ได้รับความเห็นชอบและไม่ได้รับความเห็นชอบพร้อมความคิดเห็นตาม (๓) ให้คณะกรรมการสรรหาเพื่อพิจารณาเสนอความคิดเห็น (๕) ให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อผู้สมัครของแต่ละเขตเลือกตั้งพร้อมความคิดเห็นตาม (๓) และ (๔) ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลที่จะเสนอให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง” และมาตรา ๑๐ บัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๕๑ การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้คณะกรรมการสรรหากำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสมัครและการเสนอรายชื่อบุคคลเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีหนังสือแจ้งไปยังคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และประกาศให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป (๒) ให้กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เสนอรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้คณะกรรมการสรรหา (๓) เมื่อพ้นกำหนดเวลารับสมัครและเสนอรายชื่อตาม (๑) แล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งร้อยรายชื่อ โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง แล้วส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด (๔) เมื่อสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตาม (๓) จากคณะกรรมการสรรหาแล้ว ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จัดการประชุมสมาชิกเพื่อรับฟังความคิดเห็นและให้สมาชิกให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบตามรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาส่งมา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แล้วส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวทั้งที่ได้รับความเห็นชอบและไม่ได้รับความเห็นชอบพร้อมความคิดเห็นให้คณะกรรมการสรรหาเพื่อพิจารณาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งพร้อมเสนอความคิดเห็น (๕) ให้คณะกรรมการสรรหาส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งพร้อมความคิดเห็นตาม (๔) ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลที่เหมาะสมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแล้วจัดลำดับตามที่เห็นว่าเหมาะสมเพื่อให้ได้บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในกรณีที่สมาชิกผู้ใดมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้สามารถ

ใช้สิทธิการเป็นสมาชิกในจังหวัดใกล้เคียงที่มีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ตามที่กำหนดในข้อบังคับ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตราขึ้นโดยมีเหตุผลอันเนื่องมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนห้าร้อยคน โดยมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน และให้มีบัตรเลือกตั้งสองใบที่ให้ประชาชน มีสิทธิในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อีกทั้งได้มีการกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อ ของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้งที่เป็นธรรมต่อพรรคการเมืองและเคารพสิทธิและเสียงของประชาชน ส่งผลทำให้ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง การสรรหา ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๓ และมาตรา ๔ เป็นร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการปรับลดอัตรา ค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองต้องเรียกเก็บจากสมาชิกพรรค โดยมาตรา ๓ แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) จากเดิมที่บัญญัติให้พรรคการเมืองเรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท แก้ไขเป็นไม่น้อยกว่าปีละยี่สิบบาท และมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ วรรคสี่ จากเดิมที่บัญญัติให้พรรคการเมืองจัดเก็บค่าบำรุง พรรคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพ โดยให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิก พรรคการเมืองแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท แก้ไขเป็น ไม่น้อยกว่าสองร้อยบาท อันเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชนซึ่งต้องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก พรรคการเมืองหรือร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในการมุ่งเน้นให้ประชาชน มีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็น สถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมเสรีภาพ

ของประชาชนในการร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ได้มีลักษณะก่อให้เกิดการจ้างคนเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยมีกลุ่มทุนออกเงินค่าธรรมเนียมนิยมและค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ส่งผลทำให้กลุ่มทุนสามารถครอบงำพรรคการเมืองได้ง่ายและอาจเข้าครอบงำหรือชี้นำกระบวนการสรรหาผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อแต่อย่างใด ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการบัญญัติบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันเป็นการกำหนดมาตรการซึ่งส่งผลให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการปฏิรูปประเทศในด้านการเมือง กล่าวคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ ที่กำหนดให้ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก โดยที่หากผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวย่อมมีโทษทางอาญาและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมาตรา ๑๐๙ กำหนดให้ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๓ และมาตรา ๔ จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๕ เป็นร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมือง จากเดิมที่บัญญัติให้สมาชิกพรรคการเมืองต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่ง (๓) ของมาตราดังกล่าว กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองต้องไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ กำหนดให้บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร... (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริต

ตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น ผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา จึงไม่อาจสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) ไม่ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการรอกการลงโทษแต่อย่างใด ทั้งนี้ การแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีลักษณะเป็นการผ่อนปรนลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้มีความเคร่งครัดน้อยกว่าผู้ที่จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) โดยการกำหนดลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เนื่องจากบุคคลทุกคนมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง รวมไปถึงมีสิทธิในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ที่ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว จึงต้องเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน พอเหมาะพอควรแก่กรณี และไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ ในการกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อให้ได้สมาชิกพรรคการเมืองที่สุจริต มีคุณธรรมและจริยธรรมกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองที่จะต้องสูญเสียไป จะเห็นได้ว่า การแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว โดยกำหนดให้ผู้ที่เคยต้องพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา หากเป็นกรณีที่รอกการลงโทษสามารถเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ จึงเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนและพอเหมาะพอควรแก่กรณี ประกอบกับสมาชิกพรรคการเมืองไม่ได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงอันส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะแตกต่างจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนชาวไทย ย่อมต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามยิ่งกว่าการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๕ จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๖ เป็นร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง โดยตัดคำว่า “เขตเลือกตั้ง” ออก ทั้งนี้ พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ ได้กำหนดนิยามของคำว่า “เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือเขตเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี การแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นการแก้ไข บทบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ในกรณีที่ไม่มีสาขาพรรคการเมือง ในจังหวัดดังกล่าว โดยกำหนดให้ใช้เขตจังหวัดเป็นกรอบในการกำหนดตัวแทนพรรคการเมือง ประจำจังหวัดแทนการใช้เขตเลือกตั้ง หากพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น เกินหนึ่งร้อยคน พรรคการเมืองนั้นอาจแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกของ สมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดนั้นเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดโดยมีจำนวนตามที่ พรรคการเมืองเห็นสมควรเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดนั้น และเป็นตัวแทนในการสรรหา ผู้สมัครรับเลือกตั้ง การแต่งตั้งตัวแทนประจำจังหวัดของพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญไม่ต่างจาก การตั้งสาขาของพรรคการเมือง การกำหนดให้ใช้เขตจังหวัดแทนการใช้เขตเลือกตั้งเป็นการเพิ่มพูน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น ไม่ถูกจำกัดแต่เฉพาะเขตเลือกตั้งที่สมาชิก พรรคการเมืองมีภูมิลำเนาเท่านั้น ทำให้การแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเป็นไปโดยง่าย อันเป็นการสนับสนุนให้พรรคการเมืองขนาดเล็กสามารถดำเนินการแต่งตั้งตัวแทนของพรรคการเมือง ประจำจังหวัดได้ง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน อย่างแท้จริง ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๖ จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๗ เป็นร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๗ โดยบัญญัติให้พรรคการเมืองที่ประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งจังหวัดใด ต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือ ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในจังหวัดนั้นโดยไม่ต้องมีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้ง อีกทั้ง ยกเลิกหลักเกณฑ์การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่กำหนด ให้ต้องส่งผู้ซึ่งได้รับเลือกจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในเขตเลือกตั้ง อันมีลักษณะเป็นการผ่อนปรนเงื่อนไขในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง กล่าวคือ หากพรรคการเมืองมีสาขาหรือตัวแทน พรรคการเมืองอยู่ในจังหวัดใด ย่อมสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งภายในจังหวัดนั้น โดยไม่ต้องคำนึงถึงเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้ง อีกทั้งยังเป็นการให้สิทธิแก่สมาชิกพรรคการเมืองในการพิจารณาสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดนั้นได้ทุกเขตเลือกตั้ง ไม่จำกัดเฉพาะเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้ง อันเป็นการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองขนาดเล็กสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดที่มีตัวแทนพรรคการเมืองอยู่ได้ทุกเขตเลือกตั้ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งอันอาจตัดโอกาสในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองขนาดเล็ก การแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการปฏิรูปประเทศในด้านการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่อย่างใด ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๗ จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

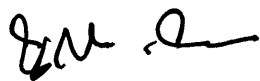
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ เป็นร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๐ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และมาตรา ๕๑ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามลำดับ ซึ่งมีลักษณะในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ การแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีลักษณะเป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง โดยมีการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์จากเดิมที่ให้สมาชิกพรรคการเมืองลงมติเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อจากรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาส่งมาให้ แก้ไขเป็นให้สมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวให้ความเห็นชอบรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแทนการลงมติเลือก อันเป็นการลดขั้นตอนและลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง เนื่องจากแต่เดิมพรรคการเมืองจะต้องจัดให้มีการประชุมสมาชิกของพรรคในแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้ง เพื่อให้สมาชิกพรรคในเขตดังกล่าวได้ลงมติเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองซึ่งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากในการดำเนินการจัดการประชุมดังกล่าว ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าการแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลทำให้เป็นการยกเลิกการลงมติจากสมาชิกพรรคการเมืองในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ราชการแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง แต่ทั้งนี้ การแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวได้มีการกำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองสามารถแสดงความคิดเห็น รวมไปถึงให้ความเห็นชอบรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราชการแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง อันเป็นการคงหลักการเดิมที่มุ่งเน้นให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการปฏิรูปประเทศในด้านการเมือง การแก้ไขบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงไม่ได้มีลักษณะเป็นการบั่นทอนหรือตัดอำนาจการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของสมาชิกพรรคการเมืองอันเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด เนื่องจากสมาชิกพรรคการเมืองยังคงมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและให้ความเห็นชอบรายชื่อบุคคลที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราชการแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ซึ่งการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลที่พรรคการเมืองจะเสนอให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราชการในแต่ละเขตเลือกตั้งจะต้องนำความคิดเห็นและการให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบของสมาชิกพรรคการเมืองมาใช้ในการประกอบการพิจารณาด้วย ดังนั้นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

ส่วนข้อโต้แย้งที่ว่า การแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในประเด็นดังกล่าวข้างต้น เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเกินขอบเขตของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ อันเป็นการบิดเบือนเจตนารมณ์เดิมของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ ได้รับการโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราชการให้สอดคล้องต่อจำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้ง ซึ่งการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราชการแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีจำนวนที่น้อยจะทำให้การดูแลปัญหาของประชาชนในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการคำนวณคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราชการแบบบัญชีรายชื่อจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมต่อพรรคการเมืองและต้องเคารพหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงของประชาชน โดยที่บัญญัติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของสภาผู้แทนราชการและที่มา

ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หลักเกณฑ์การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัด จะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ของแต่ละพรรคการเมือง ทั้งนี้ การแก้ไขบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในมาตราดังกล่าวนำมาสู่การแก้ไข พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีเจตนารมณ์ในการแก้ไข บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมือง สามารถดำเนินกิจการได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนด จึงเป็นกรณีที่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สอดคล้องกับหลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการปฏิรูปด้านการเมืองในส่วนของ พรรคการเมืองเพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ ทางการเมืองร่วมกันอย่างแท้จริง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงเป็นไป อย่างสมเหตุสมผลเพื่อคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง อีกทั้งไม่เพิ่มภาระ หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของพรรคการเมืองเกินสมควรแก่เหตุและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา พรรคการเมืองและสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน ไม่ได้มีลักษณะเป็นการบิดเบือนเจตนารมณ์เดิม ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ นอกจากนี้ การแก้ไข บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐธรรมนูญกำหนด ดังนั้น การแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงไม่เกินขอบเขตของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ ซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) แต่อย่างใด

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ